

УДК 811.134.2'367.2'366.59:070

А. В. Кабов,

кандидат філологічних наук, асистент
(Львівський національний університет імені Івана Франка)
arkadiykabov@yandex.ua

ЛІНГВОПРАГМАТИКА ТА ПОЛІФОНІЯ СУБ'ЄКТИВНОГО СПОСОБУ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ В СУЧАСНІЙ ПРЕСІ (НА МАТЕРІАЛІ ВИДАНЬ EL PAÍS, ABC, EL MUNDO)

У статті представлено лінгвопрагматику суб'єктивного способу іспанської мови в сучасній пресі на матеріалі видань El País, ABC, El Mundo. Розглянуто попередні наукові розвідки щодо проявів поліфонічності в газетних текстах. На основі теорії М. Л. Донер виявлено та обґрунтовано поліфонічний потенціал суб'єктивного способу в сучасному іспанському мас-медійному дискурсі. Встановлено, що дієслова головних складнопідрядних речень та заперечні частки є найчастотнішими селекторами прихильної або неприхильної точок зору, що пов'язано з втіленням аргументативних задумів журналіста.

Ключові слова: суб'єктивний спосіб, лінгвопрагматика, мас-медійний дискурс, іспанська мова, поліфонія, селектор точки зору.

Постановка проблеми. Суб'єктивний спосіб іспанської мови продуктивно застосовується в сучасному художньому мовленні. На нашу думку, аналогічна тенденція повинна спостерігатися в мас-медійному дискурсі сучасної іспанської мови. Як достеменно відомо, лінгвопрагматика суб'єктивного способу не обмежується художнім стилем мови, поширюючись також на офіційно-діловий (законодавчі, адміністративні тексти) та публіцистичний (публікації у різноманітних періодичних виданнях) стилі. Варто підкреслити значний потенціал суб'єктивного способу іспанської мови, який пояснюється його поліфонічністю та представленням на суд читачів різних точок зору на різноманітні події у сучасному світі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання поліфонії та поліфонічних текстів розглядалося багатьма науковцями. Серед них, Феліпе Хіменес Берріо (Felipe Jiménez Berrio), який, в статті "Acercamiento a los textos polifónicos" [1], проаналізував різні типи поліфонії у сучасних іспанських мас-медійних текстах, базуючись на поліфонічній теорії О. Дюкро [2]. Дослідник виділяє три типи поліфонічних текстів: 1) відтворене мовлення; 2) висловлення-відлуння, 3) інтертексти (експліцитна вставка текстів, наприклад, приказок, прислів'їв). Кожен із цих типів, на думку автора, поділяється на свої складові. Зокрема, відтворене мовлення поділяється на пряму мову, пряму вільну мову, непряму мову, вільну непряму мову, змішаний тип мови. Висловлення-відлуння, в свою чергу, поділяються на застосування дієслівних форм минулого недоконаного дійсного, майбутнього дійсного та кондиціонального способів для вираження точки зору іншої людини. Невід'ємними складовими висловлень-відлунь, на думку Феліпе Хіменеса Берріо, є заперечення та іронія. Інтертексти широко використовуються в політичних промовах для покладання відповідальності за висловлення на іншого суб'єкта. Послугуючись інтертекстами, мовець віддаляється від суб'єктивної точки зору.

Марія Трінідад Фріас Леброн (María Trinidad Frías Lebrón) у статті "Sobre las formas de reproducción del discurso ajeno en algunos textos periodísticos de la prensa italiana y española" [3] аналізує різні види передачі висловлень в мовленні іспанських та італійських газет. Як і Феліпе Хіменес Берріо, вчена виділяє прямий та непрямий дискурс, змішаний дискурс, вільний непрямий дискурс, інтертексти (приказки, прислів'я, слогани, ідіоматичні вирази).

Маргаріта Порроче Бальєстерос (Margarita Porroche Ballesteros) у розвідці "Oralidad y escritura en las columnas de opinión de la prensa zaragozana actual" [4] розглядає спільну лінгвопрагматику елементів усного та писемного мовлення в редакторських колонках сучасної преси Сарагоси (автономна область Арагон). Автор відзначає значний вплив суб'єктивності в редакторських статтях, яка проявляється в експресивності висловлень, їх інтерактивному характері. Суб'єктивність газетних текстів досягається, на думку Маргаріти Порроче Бальєстерос, шляхом застосування першої особи однини, вигуківих речень, дужок, сталих виразів. Вчена вказує на використання рис усного іспанського мовлення як дискурсивної стратегії із метою зближення автора та читача і припускає, що журналістика стає все більш суб'єктивною.

Даміан Морено Бенітес (Damián Moreno Benitez) у статті "Distintas funciones de la descortesía: los insultos de los políticos en la prensa escrita" [5] відзначає поліфонічний характер мас-медійного дискурсу, якому сприяють наявність численних цитувань різних джерел інформації, що призводить до утворення багатоголосся. На думку автора, поліфонія висловлень політичних діячів проявляється в експліцитному зверненні до виборців та імпліцитному – до політичних опонентів. Вчений аналізує образи та звинувачення у промовах політиків на матеріалі іспанських газетних публікацій. Даміан Морено Бенітес констатує поліфонічну складність газетних текстів та приходиться до висновку, що застосування образ і неввічливої мовленнєвої поведінки має модальну функцію – привернути увагу читача.

Проаналізувавши вищенаведені наукові розвідки щодо поліфонії іспанських газетних текстів, підкреслимо очевидний факт – рівень об'єктивності ЗМІ Іспанії знижується, тоді як рівень суб'єктивності постійно зростає. Це обумовлено впливом політичних уподобань різних видавничих компаній та підтримкою конкретної політичної ідеології та партії, яка її представляє в уряді та парламенті Іспанії. Відомо, що національна газета Іспанії "El País" дотримується лівоцентристських поглядів та підтримує Соціалістично-Робітничу Партію Іспанії (PSOE – Partido Socialista Obrero Español), "ABC" – правого крила політичних поглядів, монархізму, католицизму та підтримує Народну Партію (PP – Partido Popular), тоді як "El Mundo" представляє центристські, ліберальні погляди.

Метою нашої статті є поліфонічний аналіз, встановлення лінгвопрагматики суб'єктивного способу іспанської мови на матеріалі видань *El País*, *ABC*, *El Mundo*.

Завданням запропонованої статті є поліфонічний аналіз прикладів з іспанського мас-медійного дискурсу, які містять суб'єктивний спосіб для вираження різноманітних аргументативних задумів мовця.

Предметом дослідження є поліфонічний потенціал суб'єктивного способу іспанської мови.

Об'єктом дослідження є поліфонічне функціонування суб'єктивного способу іспанської мови в мас-медійному дискурсі на матеріалі видань *El País*, *ABC*, *El Mundo*.

Виклад основного матеріалу. Необхідно зазначити, що поліфонічність є невід'ємною рисою іспанських газетних текстів, проте проявляється вона, на нашу думку, не лише за допомогою вищенаведених мовленнєвих засобів (приказки, прислів'я, слогани, іронія, заперечення, дужки, лапки тощо), але й послуговуючись дієслівними формами суб'єктивного способу. Саме цей аспект поліфонії іспанських газетних текстів є сьогодні недостатньо дослідженим.

Парадигма суб'єктивного способу іспанської мови в газетних текстах обмежується теперішньою, минулою, минулими недоконаними та давноминулою формами, оскільки майбутній суб'єктивний спосіб застосовується лише у законодавчих, адміністративних текстах, прислів'ях, наказах, максимах.

Методологічне підґрунтя нашого аналізу, як і відповідних досліджень науковців, розглянутих на початку запропонованої статті, становить поліфонічна теорія О. Дюкро, яка була доповнена та уточнена іспанською ученою М. Л. Донер. Спільним у їхніх теоріях є позначення присутності точок зору за допомогою суб'єктів висловлення, а також твердження про виникнення поліфонії із множинності точок зору і полеміки мовця з суб'єктами висловлення [6: 56]. М. Л. Донер поглибила теорію О. Дюкро твердженням, що поліфонія присутня не тільки у висловленні, а й у самій мові. Показниками поліфонії є форми суб'єктивного способу. Суб'єкти висловлення не виражаються за допомогою слів. Їм відповідає семантичне або семантико-прагматичне тлумачення слів, яке О. Дюкро називає *точкою зору*. М. Л. Донер дала своє визначення поняття "точка зору": це "форма аргументації, яка представляє сигніфікат як результат вибору і перетворює висловлення в полеміку" [6: 67]. Поліфонічна аргументація може базуватися на обраній або недопустимій точці зору. Отже, мовознавець виділяє *прихильну точку зору*, яка аргументує на користь змісту певної мовної одиниці, що вказує спрямування, і *неприхильну*, яка аргументує проти цього спрямування. Саме мовець започатковує полеміку і вирішує, які точки зору мають втрутитися в неї. Таким чином, мовець спочатку може висловити три різні точки зору, але згодом однаково відкине дві з них, залишивши лише одну.

"Суб'єктивний спосіб сприяє утворенню підрядних речень, оскільки він лише породжує полеміку точок зору, а членом речення, який обирає одну з них, найчастіше є дієслово у формі дійсного способу" [6: 83]. Препозитивні дієслова, заперечення, прислівники, іменники здатні обирати одну з двох запропонованих точок зору і називаються *селекторами*.

Проведемо поліфонічний аналіз прикладів з іспанських газет, які містять форми суб'єктивного способу. Зважаючи на обмежений обсяг публікації, для аналізу було обрано по 4 статті з кожного з вищенаведених періодичних видань. Зазначимо наявність різних підвидів підрядних додаткових та обставинних речень, зокрема, додаткових волонтактивних речень, додаткових речень, які вводяться дієсловами на позначення різноманітних емоцій або з заперечним значенням, обставинних часу, порівняння, мети, способу дії.

Підрядні додаткові волонтактивні речення: 1) "Compartimos con el Gobierno que no queremos que Cataluña se separe del resto de España y vamos a enfrentar todo intento de que se separe, pero nosotros hemos construido un camino y el Gobierno está instalado en el no", ha criticado." [7]; 2) "Más de medio millar de antidisturbios se concentraron ayer ante el complejo policial de Moratalaz en Madrid para pedir que se asuman y se depuren responsabilidades por lo ocurrido el sábado." [8]; 3) "La asociación ha solicitado en las misivas remitidas al departamento que dirige el ministro Alberto Ruiz-Gallardón y a la Comisión de Justicia del Congreso que suprima o reduzca las 'legítimas', es decir, aquella parte de la que no se puede disponer libremente porque está reservada por ley a los herederos forzosos" [9].

У першому прикладі селектором неприхильної точки зору на подію підрядного речення є дієслово головного речення "compartimos", заперечна частка "no", дієслово "enfrentar". У другому реченні волонтактивне дієслово "pedir" реалізує свій смисл та вказує на прихильну точку зору щодо підрядного

речення. В третьому прикладі семантичного стереотипа дієслова "solicitar" достатньо для скерування висловлення у вказаному в підрядному реченні напрямі дії.

Підрядні додаткові речення, які вводяться дієсловами на позначення різноманітних емоцій: 1) "Él nos implora que nos acordemos de la gente, sobre todo de la gente más pobre, cuya vida está condicionada directamente de las decisiones que nosotros tomamos" [10]; 2) "El abogado Miquel Roca ha pedido hoy jueves diálogo político entre el Gobierno español y la Generalitat de Cataluña, porque los problemas se resuelven hablando y no hablar es "de burros", y ha mostrado su esperanza de que la "inteligencia" pueda más que la "visceralidad" [11]; 3) "Condeno la violencia, me da igual que sea de extrema derecha, extrema izquierda o de centro" [8]; 4) "Hay que averiguar quienes son las personas responsables de haber acometido unos actos no sólo vandálicos sino de brutalidad extrema hacia la Policía, que ha sufrido un ataque de una virulencia de la que *espero que los observadores de la OSCE*, que tanto vigilan a España, *se hayan percatado*", ha señalado" [12]; 5) "Lo hemos visto los que tenemos un poco de memoria y que hemos vivido esta experiencia política y *era muy raro que sucediera algo*", ha destacado" [12]; 6) "La víctima lamentaba que el disidente de ETA nunca le hubiera contestado" [13]; 7) "Se espera que las autoridades ucranias anuncien hoy el contenido del paquete de ajuste" [14].

Вважаємо за необхідне зазначити цей тип підрядних як найчастотніший серед запропонованих підрядних додаткових та обставинних речень. На нашу думку, поясненням цьому може слугувати все більш очевидний перехід як іспанської, так і світової журналістики, від об'єктивної подачі матеріалу до його суб'єктивної оцінки. Власне форма суб'єктивного способу допомагає морфологічно підкреслити суб'єктивну точку зору та експліцитно виділити її в реченні. У вищенаведених прикладах селекторами точки зору виступають дієслова "implorar, mostrar su esperanza, me da igual, esperar, vigilar, ser raro, lamentar, se espera que". Підкреслимо також передачу прямої та непрямой мови за допомогою дієслів "señalar, destacar".

Підрядні додаткові речення, які вводяться дієсловами з заперечним значенням: 1) "Esto no significa que estemos de acuerdo en todos los asuntos, pero estoy convencido de que la suya es una voz que el mundo debe escuchar" [10]; 2) "¿Nunca pensé que esto fuera suceder pero voy a intentar sacarme la ciudadanía española!" [15] 3) "Cayo Lara *niega que exista en la calle un florecer de la violencia*, más bien en su opinión la raíz de la misma hay que buscarla en la propia actitud y en las políticas del Ejecutivo" [16].

У всіх вищенаведених прикладах реалізується конкретна точка зору різних осіб. Позиції "мовця як такого" та "мовця як істоти у світі" (конкретного позамовного референта, зокрема американського президента Барака Обами (1 речення), невідомого Інтернет користувача (2 речення), іспанського політика Кайо Лара (3 речення) проявляються за допомогою заперечних конструкцій – "no significa, nunca pensé, niega que", які обирають неприхильну точку зору у всьому висловленні. Таким чином, дієслова головних речень виступають в ролі селекторів точки зору, в той час як суб'єктивний спосіб вказує на їх полеміку в реченні.

Підрядні обставинні часу: 1) "El primer gesto es más sencillo: apagar el interruptor *cuando salgamos* de una habitación vacía" [17]; 2) "La Asociación Pro Derechos Civiles Económicos y Sociales (AEDES) ha pedido por carta al **Ministerio de Justicia** y al **Congreso de los Diputados** que reforme la ley para conceder "plena libertad" a la hora de hacer un testamento y poder desheredar a hijos o padres *cuando se haya perdido* el afecto y la comunicación entre ambos" [9].

У двох прикладах застосовуються теперішній та минулий суб'єктивні способи. В першому реченні форма "salgamos" відносить дію до розряду неактуалізованих, оскільки йдеться лише про гіпотетичну майбутню дію. Селектором прихильної точки зору виступає дієслово "apagar". У другому прикладі сполучник "cuando" і форма минулого суб'єктивного способу "se haya perdido" підкреслюють майбутню вірогідну завершenu дію. Селектором прихильної точки зору є відсутність заперечних часток та семантичний стереотип дієслів "conceder", "poder".

Підрядне обставинне порівняння: 1) "La lista recorrió como la pólvora varios países de Latinoamérica y, a pesar de que ha sido desmentida por el Ministerio de Justicia español, continúa circulando *como si fuera verdadera*" [15].

У нашій підбірці прикладів з іспанських газет був знайдений лише один приклад підрядних обставинних порівняння. Це зовсім не свідчить про низьку частотність цього типу підрядних речень, оскільки вибірка прикладів не є репрезентативною. Селектором прихильної точки зору в запропонованому прикладі є стверджувальна конструкція з герундієм "continúa circulando". Порівняльна конструкція зі сполучником "como" надає підмету речення (la lista) неіснуючої ознаки (verdadera).

Підрядні обставинні речення мети: 1) "Así que, ¿por qué no aprovechar ese momento en el que volvemos a ver nuestra casa para hacer un repaso de qué podemos hacer, día a día, *para que* el hogar en el que vivimos sea energéticamente responsable?" [17]; 2) "Reformar la casa solo para mejorar su eficiencia energética no suele valer la pena económicamente, pero sí aprovechar otras obras – reformas de techos y fachadas, sobre todo – para llevar a cabo mejoras *que permitan que la casa ahorre energía*" [17].

У наведених прикладах селекторами прихильної точки зору є присудок "energéticamente responsable" та дієслівна конструкція з іменником "llevar a cabo mejoras". Саме ці елементи речення обирають семантичне спрямування висловлення.

Підрядні обставинні способу дії: 1) "Eso sí: los productos usados en su fabricación *hacen que* ni las unas ni las otras puedan ser tratadas como basura normal" [17]; 2) "Su objetivo no era participar en los antes conocidos como encuentros restaurativos con terroristas arrepentidos, sino *lograr que* Pikabea le proporcionara información de hasta 27 asesinatos sin resolver y reconociera su participación en el atentado de 1979 contra la casa cuartel de Andoáin . . ." [13].

Селектором неприхильної точки зору в першому реченні є заперечні частки "ni . . . ni", які встановлюють правила поведження з економними лампами освітлення. В другому прикладі зазначимо наявність узгодження часів та застосування минулого недоконого суб'єктивного способу в підрядному реченні (прогносіонара, reconociera). Селектором прихильної точки зору є дієслово "lograr", яке володіє прихильним семантичним стереотипом.

Висновки. Підсумовуючи наше дослідження, зазначимо досить широку парадигму форм та частотність використання суб'єктивного способу іспанської мови в незначній кількості запропонованих газетних статей (20 прикладів у 12 статтях із 3 газет).

Суб'єктивний спосіб іспанської мови є одним із показників поліфонічності висловлення в іспанському мас-медійному дискурсі. Найчастотнішими словами-селекторами прихильної або неприхильної точок зору у вищенаведених прикладах є дієслова головних речень та заперечні частки. Це пояснюється суб'єктивністю писемного мовлення журналіста та застосування ним широкої гами дієслів для передачі чужого мовлення, а також для показу полеміки точок зору у висловленні. Полеміка вирішується шляхом використання відповідних слів-селекторів, які вказують на семантичне спрямування речення. Лінгвопрагматика суб'єктивного способу в мас-медійному дискурсі пов'язана з втіленням аргументативних задумів журналіста ("мовця як такого") та особи, чиї судження він передає ("мовця як істоти у світі" – справжнього позамовного референта), і охоплює відповідні види підрядних додаткових та обставинних речень – волюнтаривні, на позначення емоцій, мети, способу дії.

Перспективою подальших досліджень цієї теми є залучення до аналізу французького мас-медійного дискурсу, його поліфонічного вивчення і порівняння частотності застосування суб'єктивного способу французької мови та його іспанського відповідника.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Jiménez Berrio F. Acercamiento a los textos polifónicos [Електронний ресурс] / F. Jiménez Berrio // Razón y palabra. – 2009. – № 70. – Режим доступу : http://www.razonypalabra.org.mx/JIMENEZ_REVISADO.pdf.
2. Ducrot O. Le dire et le dit / O. Ducrot. – Paris : Editions de Minuit, 1984. – 237 p.
3. Trinidad Frías Lebrón M. Sobre las formas de reproducción del discurso ajeno en algunos textos periodísticos de la prensa italiana y española / M. Trinidad Frías Lebrón // Philologia hispalensis. – 2012. – № 3–4, Vol. 26. – . 121–153.
4. Porroche Ballesteros M. Oralidad y escritura en las columnas de opinión de la prensa zaragozana actual / M. Porroche Ballesteros // Archivo de filología aragonesa. – 2012. – Vol. 68. – P. 231–252.
5. Moreno Benítez D. Distintas funciones de la descortesía : los insultos de los políticos en la prensa escrita [Електронний ресурс] / D. Moreno Benítez // Linred : lingüística en la Red. – 2011. – № 9. – Режим доступу : http://www.linred.es/articulos_pdf/LR_articulo_10102011.pdf.
6. Donaire M. L. Subjuntivo y polifonía (español, francés) / M. L. Donaire. – Madrid : Arrecife, 2001. – 112 p.
7. El Gobierno advierte a Más de que no conseguirá nada desbordando la Constitución [Електронний ресурс] . – Режим доступу : <http://www.abc.es/espana/20140327/abci-montoro-cataluna-201403271135.html>.
8. El PSOE alega que no condenó la violencia del 22-M por el luto por Adolfo Suárez [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.abc.es/espana/20140327/abci-psoe-violencia-201403271016.html>.
9. Piden a Gallardón ampliar las causas para desheredar a hijos o padres cuando no haya efecto [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.elmundo.es/espana/2014/03/26/533307abca474180368b4579.html>.
10. Obama consagra el liderazgo del Papa [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://internacional.elpais.com/internacional/2014/03/27/actualidad/1395911738_266596.html.
11. Roca pasa de reprender a Mas a llamar "burros" a Gobierno y a Generalitat [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.abc.es/espana/20140327/abci-roca-consulta-201403271055.html>.
12. La Defensora del Pueblo vio "brutalidad extrema" en el 22-M [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.elmundo.es/espana/2014/03/27/5333f31ee2704e790a8b4573.html>.
13. Una víctima consigue que el etarra Pikabea confiese un asesinato [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.elmundo.es/espana/2014/03/27/53336bbfca47417b368b4585.html>.
14. El FMI impone duros recortes a Ucrania a cambio de rescate [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://internacional.elpais.com/internacional/2014/03/27/actualidad/1395907944_036858.html.
15. ¿Su apellido también está en la lista (falsa) para obtener el pasaporte español ? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://politica.elpais.com/politica/2014/03/26/actualidad/1395856378_509909.html.
16. IU responde que la escalada de violencia parte del Gobierno [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.elmundo.es/espana/2014/03/27/53340b47e2704eac0a8b4577.html>.
17. La 'Hora del Planeta' es eso : una hora. ¿Y después ? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://sociedad.elpais.com/sociedad/2014/03/26/actualidad/1395870717_383318.html.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Jiménez Berrio F. Acercamiento a los textos polifónicos [Elektronnyy resurs] / F. Jiménez Berrio // Razón y palabra. – 2009. – № 70. – Rezhym dostupu : http://www.razonypalabra.org.mx/JIMENEZ_REVISADO.pdf.

2. Ducrot O. Le dire et le dit / O. Ducrot. – Paris : Editions de Minuit, 1984. – 237 p.
3. Trinidad Frías Lebrón M. Sobre las formas de reproducción del discurso ajeno en algunos textos periodísticos de la prensa italiana y española / M. Trinidad Frías Lebrón // *Philologia hispalensis*. – 2012. – № 3–4, Vol. 26. – 121–153.
4. Porroche Ballesteros M. Oralidad y escritura en las columnas de opinión de la prensa zaragozana actual / M. Porroche Ballesteros // *Archivo de filología aragonesa*. – 2012. – Vol. 68. – P. 231–252.
5. Moreno Benítez D. Distintas funciones de la descortesía : los insultos de los políticos en la prensa escrita [Elektronnyy resurs] / D. Moreno Benítez // *Linred : lingüística en la Red*. – 2011. – № 9. – Rezhym dostupu : http://www.linred.es/articulos_pdf/LR_articulo_10102011.pdf.
6. Donaire M. L. Subjuntivo y polifonía (español, francés) / M. L. Donaire. – Madrid : Arrecife, 2001. – 112 p.
7. El Gobierno advierte a Más de que no conseguirá nada desbordando la Constitución [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.abc.es/espana/20140327/abci-montoro-cataluna-201403271135.html>.
8. El PSOE alega que no condenó la violencia del 22-M por el luto por Adolfo Suárez [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.abc.es/espana/20140327/abci-psoe-violencia-201403271016.html>.
9. Piden a Gallardón ampliar las causas para desheredar a hijos o padres cuando no haya efecto [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.elmundo.es/espana/2014/03/26/533307abca474180368b4579.html>.
10. Obama consagra el liderazgo del Papa [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : http://internacional.elpais.com/internacional/2014/03/27/actualidad/1395911738_266596.html.
11. Roca pasa de reprender a Mas a llamar "burros" a Gobierno y a Generalitat [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.abc.es/espana/20140327/abci-roca-consulta-201403271055.html>.
12. La Defensora del Pueblo vio "brutalidad extrema" en el 22-M [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.elmundo.es/espana/2014/03/27/5333f31ee2704e790a8b4573.html>.
13. Una víctima consigue que el etarra Pikabea confiese un asesinato [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.elmundo.es/espana/2014/03/27/53336bbfca47417b368b4585.html>.
14. El FMI impone duros recortes a Ucrania a cambio de rescate [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : http://internacional.elpais.com/internacional/2014/03/27/actualidad/1395907944_036858.html.
15. ¿Su apellido también está en la lista (falsa) para obtener el pasaporte español ? [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : http://politica.elpais.com/politica/2014/03/26/actualidad/1395856378_509909.html.
16. IU responde que la escalada de violencia parte del Gobierno [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.elmundo.es/espana/2014/03/27/53340b47e2704eac0a8b4577.html>.
17. La 'Hora del Planeta' es eso : una hora. ¿Y después ? [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : http://sociedad.elpais.com/sociedad/2014/03/26/actualidad/1395870717_383318.html.

Матеріал надійшов до редакції 21.08. 2014 р.

Kabov A. V. Lingvopragmatika i polifonija subjektivnogo naklonenija ispanского языка в современной прессе (на материале изданий El País, ABC, El Mundo).

В статье представлена лингвопрагматика субъективного наклонения испанского языка в современной прессе на материале изданий El País, ABC, El Mundo. Рассмотрены предыдущие научные изыскания касательно проявлений полифоничности в газетных текстах. На основании теории М. Л. Донера выявлен и аргументирован полифонический потенциал субъективного наклонения в современном испанском масс-медийном дискурсе. Установлено, что глаголы главных придаточных предложений и отрицательные частицы являются самыми частотными селекторами благосклонной и неблагосклонной точек зрения, что связано с воплощением аргументативных замыслов журналиста.

Ключевые слова: субъективное наклонение, лингвопрагматика, масс-медийный дискурс, испанский язык, полифония, селектор точки зрения.

Kabov A. V. Linguopragmatics and Polyphony of the Spanish Subjunctive Mood in the Contemporary Press (on the Material of Newspapers El País, ABC, El Mundo).

The research deals with linguopragmatics and polyphony of the Spanish subjunctive mood in the contemporary press. The articles from the Spanish newspapers El País, ABC, El Mundo serve as the research material. The scientific methods of description, analysis, synthesis have been used in order to single out peculiarities of functioning of the Spanish subjunctive mood in the newspaper texts and its polyphonic features by means of the theory by M. L. Donaire. As a result of the investigation, it is found out that the Spanish subjunctive mood is a very frequent verb form used in the contemporary press. The paradigm of subordinate clauses that use subjunctive mood is rather numerous: subordinate complement clauses that express desire, emotions, negation, adverbial subordinate clauses of time, comparison, purpose, manner. The following selectors of the favourable and unfavourable points of view have been determined: main clause verbs, negative particles. This fact can be explained by journalists' argumentative intentions to express their own point of view towards the topic and by reproducing other people's attitude in the newspaper articles. The comparative study of polyphonic features of the French mass media discourse with the Spanish one has been proposed as a perspective of the following scientific researches.

Key words: subjunctive mood, linguopragmatics, mass media discourse, Spanish language, polyphony, selector of the point of view.